

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

25 oktober 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de stabilisatie- en associatieovereenkomst
tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds,
en de republiek Albanië, anderzijds, en de slotakte,
ondertekend in Luxemburg op 12 juni 2006**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Miet Smet**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Tamsamani;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Hilde De Lobel, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete;

de heer Ludwig Caluwé, de dames Cindy Franssen, Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Van den Heuvel;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes;

de heren Louis Bril, Marc van den Abeelen.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

1295 (2006-2007)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme.....	4
1.	Het stabilisatie- en associatieproces in de Westelijke Balkan.....	4
2.	De stabilisatie- en associatieovereenkomst met Albanië.....	4
3.	Procedureverloop en gemengd karakter.....	5
4.	Belang voor Vlaanderen.....	5
II.	Bespreking.....	5
1.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	5
1.1.	Tussenkomenst van de heer Stefaan Sintobin.....	5
1.2.	Tussenkomenst van mevrouw Miet Smet.....	6
1.3.	Tussenkomenst van mevrouw Anne Marie Hoebeke.....	6
1.4.	Tussenkomenst van de heer Luc Van den Brande.....	6
2.	Antwoorden van de minister.....	7
III.	Stemmingen.....	7
1.	Artikelsgewijze stemming.....	7
2.	Stemming over het geheel.....	8

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op datum van dinsdag 16 oktober 2007 het ontwerp van decreet houdende instemming met de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Albanië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 12 juni 2006, na bespreking bij unanimiteit aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER GEERT BOURGEOIS, VLAAMS MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BUITENLANDS BELEID, MEDIA EN TOERISME

Minister *Geert Bourgeois* stelt dat zijn uiteenzetting bij dit instemmingsdecreet en bij dit verdrag vier specifieke thema's zal beslaan. Het gaat dan respectievelijk over: het stabilisatie- en associatieproces in de Westelijke Balkan in het algemeen; de stabilisatie- en associatieovereenkomst met Albanië in het bijzonder; het procedureverloop van deze overeenkomst; en tot slot ook het belang van deze overeenkomst voor Vlaanderen.

1. Het stabilisatie- en associatieproces in de Westelijke Balkan

Het stabilisatie- en associatieproces waarvan sprake is het Europese beleidskader voor de Westelijke Balkanlanden en hun traject naar een eventuele toetreding tot de Europese Unie. De Westelijke Balkan omvat met name de volgende landen: Kroatië, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (FYROM), Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Servië en Kosovo. De Europese doelstellingen omvatten de vestiging van de democratie en de rechtsstaat, de eerbiediging van de minderheden en de mensenrechten en het weer op gang brengen van de economische activiteit.

De instrumenten voor dit beleid werden ontworpen op de top van Zagreb in november 2000. Op de top van Thessaloniki in juni 2003 werd het stabilisatie- en associatieproces verrijkt met elementen ingegeven door het uitbreidingsproces. Op die manier kon het beter tegemoetkomen aan de nieuwe uitdagingen. De agenda van Thessaloniki introduceerde daarenboven een reeks nieuwe instrumenten om het hervormingsproces in de Westelijke Balkanlanden te ondersteunen en hen dichterbij de Europese Unie te brengen.

Het stabilisatie- en associatieproces streeft drie doe-

len na, namelijk: stabilisatie en snelle overgang naar een markteconomie; het bevorderen van de regionale samenwerking; het vooruitzicht van toetreding tot de Unie zodra voldaan is aan de criteria van Kopenhagen. Het stabilisatie- en associatieproces helpt de landen uit de regio bij de uitbouw van hun capaciteit om de Europese normen – inclusief het acquis communautaire – evenals internationale normen over te nemen en toe te passen. Het proces is gebaseerd op een progressieve samenwerking waarbij de Europese Unie een waaier aanbiedt van handelsconcessies (de zogenaamde 'autonome handelsmaatregelen'), economische en financiële bijstand en contractuele relaties in de vorm van stabilisatie- en associatieovereenkomsten.

2. De stabilisatie- en associatieovereenkomst met Albanië

Met betrekking tot de ratificatieprocedure van de, op 12 juni 2006 ondertekende, stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de EG en Albanië, wijst de minister erop dat verwacht wordt dat deze een twee- tot drietal jaar in beslag zal nemen. Tot dan blijft de in 1992 gesloten economische handels- en samenwerkingsovereenkomst met de EU van kracht. Nog in afwachting van de inwerkingtreding van de stabilisatie- en associatieovereenkomst werd op 12 juni 2006 ook een handelsinterimovereenkomst gesloten. Deze laat Albanië toe nu reeds de handelsvoordelen te genieten die de stabilisatie- en associatieovereenkomst haar zal bieden op het vlak van de handel. Dit is overigens geen ongebruikelijke procedure. Tegelijk blijft trouwens ook de bijzondere handelsregeling van toepassing die de EG ook aan Albanië heeft toegekend bij wege van verordening nr. 2007/2000.

De minister haalt daarna nogmaals de essentie van het voorliggende akkoord aan. Hij wijst er daarbij op dat de overeenkomst zelf zo'n 500 bladzijden aan gedetailleerde regelgeving telt. Ze omvat 137 artikelen, verdeeld over tien titels. Bovendien zijn er nog vijf bijlagen en zes protocollen bij deze overeenkomst gevoegd. Deze handelen voornamelijk over de handelsvoorschriften. De sleutelementen zijn: het tot stand brengen van een politieke dialoog; de verbetering van de regionale samenwerking; het vooruitzicht op het instellen van een vrijhandelszone met de Europese Gemeenschap over een periode van tien jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst; bepalingen inzake het verkeer van werknemers en van kapitaal en betalingen, de vrijheid van vestiging van ondernemingen en het dienstenverkeer; het harmoniseren van de interne wetgeving en dan met name op de essentiële domeinen van de interne markt; samenwerking op een groot aantal beleidsdomeinen, waaronder justitie, cultuur, onderwijs, toerisme, lokale en regionale ontwikkeling, milieu en dergelijke

meer; en tot slot de oprichting van een associatie- en stabilisatieraad, een associatie- en stabilisatiecomité en een parlementair comité (met andere woorden, de traditionele instellingen die we bij elk stabilisatie- en associatieakkoord terugvinden).

Voor meer gedetailleerde informatie over de politieke, economische en sociale toestand in Albanië verwijst de minister naar de omstandige memorie van toelichting bij het voorliggende instemmingsdecreet. Daar wordt tevens aandacht besteed aan de situatie van de mensenrechten en worden de hoofdlijnen van het buitenlands beleid van het land in kwestie gesitueerd. Ook een gedetailleerde bespreking van de hoofdstukken en artikelen van de omvangrijke overeenkomst kan daar worden teruggevonden.

3. Procedureverloop en gemengd karakter

De minister situeert daarna het procedureverloop van dit verdrag. De stabilisatie- en associatieovereenkomst heeft een gemengd karakter aangezien hij betrekking heeft op bevoegdheden van zowel de federale overheid als van de gemeenschappen en de gewesten. De gemeenschappen zijn onder andere bevoegd voor de samenwerking op het vlak van onderwijs en vorming, cultuur en audiovisuele middelen, terwijl de bevoegdheden van de gewesten onder meer te situeren zijn voor wat de samenwerking inzake landbouw, handel, transport en energie betreft. De gemengdverklaring van dit akkoord verliep, zoals gebruikelijk, via tussenkomst van de Werkgroep Gemengde Verdragen en de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid.

De Vlaamse Regering machtigde op 31 maart 2006 de federale vertegenwoordiger om de overeenkomst mee in naam van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest te ondertekenen volgens de zogenaamde 'ondertekeningsformule 3', hetgeen inhoudt dat er één enkele handtekening wordt gezet in naam van het koninkrijk België, maar met vermelding van al de betrokken entiteiten onder deze handtekening. De minister wijst er daarbij op dat dit de gebruikelijke formule is voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EG en derde landen. De ondertekening in kwestie vond, zoals gezegd, plaats op 12 juni 2006 in Luxemburg. De SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) en de Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) adviseerden gunstig en de Raad van State formuleerde geen opmerkingen. Het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting werden dientengevolge op 22 juni 2007 in tweede lezing goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

4. Belang voor Vlaanderen

De minister komt dan tot het specifieke belang voor Vlaanderen van deze overeenkomst. Hij verwijst daarbij naar de Vlaamse ambitie, zoals verwoord in de beleidsnota 2004-2009, om mee een rol te spelen in het Europese stabilisatie- en associatieproces ten aanzien van de landen van de Westelijke Balkan. Ook het Vlaams Parlement heeft trouwens in een resolutie de landen van de Westelijke Balkan prioritair gebied genoemd voor het Vlaams buitenlands beleid.

Bij de heroriëntering van het Vlaams beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa is daar dan ook rekening mee gehouden. In concreto heeft de Vlaamse Regering, mee in het licht van de ontwikkeling van de relaties tussen de EU en de landen van de Westelijke Balkan, op 19 juli 2007 beslist haar beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa te actualiseren en uit te breiden tot de landen van de Westelijke Balkan. In de praktijk komt de regeringsbeslissing erop neer dat de betrokken landen, die kandidaat of potentieel kandidaat EU-lidstaat zijn, zoals Albanië, in aanmerking komen voor pre-accessiesteun. Voor de samenwerking met de landen van de Westelijke Balkan wordt voor 2008 in 1.500.000 euro voorzien, waarvan de helft wordt bestemd voor de potentiële kandidaat-EU-landen, zoals Albanië.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook om hun goedkeuring te willen hechten aan de voorliggende overeenkomst.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkomst van de heer Stefaan Sintobin

De heer *Stefaan Sintobin* stelt dat de Vlaams Belangfractie dit ontwerp van decreet zonder aarzeling zal goedkeuren. Europa, en dus ook Vlaanderen, heeft er immers alle belang bij dat er stabiliteit heerst op de Balkan. Een en ander mag overigens niet geïnterpreteerd worden als zou men Albanië ook klaar achten voor lidmaatschap van de Europese Unie. Aan vrijwel geen van de basisvoorwaarden voor lidmaatschap is immers voldaan. Albanië heeft integendeel nog heel wat werk voor de boeg bij het in orde zetten van het eigen huis. Dat ook de Europese Unie er zo over denkt, moge trouwens blijken uit het feit dat Albanië zelfs nog niet het statuut van kandidaat-lid heeft gekregen.

1.2. Tussenkomenst van mevrouw Miet Smet

Mevrouw *Miet Smet* wijst erop dat dit akkoord belangrijk is voor de 3,5 miljoen Albanezen die in Albanië wonen, maar dat ook de Albanezen die zich in andere Balkanlanden – onder andere in Kosovo en Macedonië – bevinden met belangstelling deze zaak volgen. Dé grote aspiraties van de Albanezen situeren zich op het vlak van het economisch voordeel dat deze overeenkomst voor hen kan opleveren én op het vlak van een versoepeld visaregime, hetgeen het hen gemakkelijker moet maken om zich doorheen Europa te bewegen. De Europese Unie van haar kant, heeft dit steeds gekoppeld aan het nodige respect voor de rechtsstaat en de strijd tegen de corruptie, die onmiskenbaar een probleem vormt in Albanië en in een aantal andere Balkanlanden.

Specifiek voor wat de in de memorie van toelichting vermelde belang voor Vlaanderen van dit akkoord betreft, had mevrouw Smet van de minister graag vernomen hoe reëel een en ander is. Vanuit haar ervaringen als voorzitter van het Initiatief voor Sociale Cohesie van het Stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa meent ze immers te mogen constateren dat de weinige samenwerking die er tot op heden is geweest, via het federale België is verlopen. De ministeries van Arbeid en Volksgezondheid stellen meer bepaald financiële middelen ter beschikking om in de verschillende Balkanlanden de tewerkstellingspolitiek en de gezondheidspolitiek mee gestalte te helpen geven. Ook andere landen, onder andere Zwitserland en Griekenland om er maar een paar te noemen, staan mee in voor die financiering. In de mate dat men hier nu in de memorie van toelichting stelt dat het belang voor Vlaanderen van dit akkoord er mee zou in bestaan te komen tot samenwerking op vlak van sociaal beleid en tewerkstellingsbeleid, had mevrouw Smet graag enige precisering gekregen van de minister over de exacte betekenis van een en ander. Is er reeds sprake van concrete samenwerking?

Aanvullend daarop laat mevrouw Smet nog opmerken dat de initiatieven ten aanzien van Albanië, die nu gebeuren via het Stabiliteitspact, in de toekomst overgedragen worden aan de regio, met name naar een 'Regional Balkan Council', die overigens pas opgericht is. Deze regional council is actief in het hele gebied van de Balkan. Langs deze weg wordt aan capaciteitsopbouw gedaan voor de sociale partners, inzake de sector van de sociale zekerheid, inzake het opstellen van tewerkstellingsplannen en dergelijke meer. Maar ook hier gebeurt de financiering door het federale België, dat instaat voor de projectfinanciering (daar waar Zwitserland instaat voor de financiering van het secretariaat en de andere werkingskosten). Volgens de spreker zou het geen slechte zaak zijn, mochten België en Vlaanderen hier

complementair met elkaar gaan optreden. Vanuit zijn eigen specifieke bevoegdheden kan Vlaanderen immers zeer wel meewerken aan de opbouw van een degelijke sociale politiek in diverse landen van de Balkanregio. Er is in elk geval ook nog genoeg werk aan de winkel. Alleen al de aanpassing aan de Europese normen en standaarden op dit gebied, stelt heel veel lokale beleidsverantwoordelijken voor immense uitdagingen. Op termijn zal zulks nochtans noodzakelijk zijn, willen die landen enige kans op toetreding tot de EU maken. Mogelijks ware het aangewezen om op Vlaams niveau een voorbereidende studie te laten uitvoeren over de mogelijkheden om vanuit de eigen bevoegdheden een specifiek aanvullend beleid te voeren ten aanzien van die landen. Zij richt dan ook een oproep in die zin aan de minister.

1.3. Tussenkomenst van mevrouw Anne Marie Hoebeke

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* wenst toch een voetnoot te plaatsen bij de hele discussie. Meer bepaald meent ze dat we niet enkel oog mogen hebben voor Albanië en de andere landen van de Westelijke Balkan, maar dat we ook het belang en de werkbaarheid van Europese Unie als dusdanig indachtig moeten zijn. Het debat over de absorptiecapaciteit van de Unie komt immers niet uit de lucht vallen. De landen die nu een dergelijke stabilisatie- en associatieovereenkomst met de Europese Unie sluiten moeten zich terdege bewust zijn van deze problematiek, kwestie van geen valse toekomstverwachtingen te scheppen. Met een aantal landen is men trouwens nog niet eens in het stadium van een associatieovereenkomst, zo onder andere voor wat Servië, Montenegro en Bosnië en Herzegovina betreft.

1.4. Tussenkomenst van de heer Luc Van den Brande

De heer *Luc Van den Brande* verklaart er ten gronde van overtuigd te zijn dat de roeping van Vlaanderen er moet in bestaan steun te verlenen aan veranderingen van maatschappelijke mechanismen. Vlaanderen heeft immers niet de middelen om massief grote programma's op te zetten en moet daarom streven naar steunverlening waarvan een zekere hefboomwerking uitgaat. Het gaat dan om het bevorderen van de democratie, van de vrijemarktwerking, van het sociaal-economisch overleg, evenals het ondersteunen van het privaatrechtelijk initiatief. Dit alles moet finaal resulteren in het versterken van de samenleving. Vlaanderen is daarvoor overigens des te beter geplaatst, naarmate het minder eigen belangen te verdedigen heeft. Dit in tegenstelling tot sommige grotere EU-lidstaten die soms wat al te zeer of al te eenzijdig focussen op het versterken van hun economische belangen in de nieuwe lidstaten.

Een goed voorbeeld van de resultaten die Vlaanderen hier kan behalen is terug te vinden in de Silezische regio van Polen. De herstructurering van die regio is immers in hoge mate gebeurd door mensen van bij ons en dan met name door mensen die relevante ervaring hadden vanuit het Toekomstcontract Limburg. In het noorden van Polen, en dan meer bepaald in de regio van Gdansk en Pommeren, is de Vlaamse mutualistische beweging de pionier geweest van een grondig vernieuwd concept inzake geneesmiddelenverstrekking. In een voormalig centralistisch land was deze nieuwe aanpak quasi-revolutionair.

Dit is volgens de spreker duidelijk de juiste aanpak die Vlaanderen moet blijven volgen. Hetgeen a contrario trouwens bewezen werd tijdens de vorige regeerperiode toen men zich tijdelijk, en met relatief weinig succes, terugplooidde op het gebruik van louter economisch gerelateerde criteria. Al heel snel bleek dat dit niet de meest geëigende grond voor het opzetten van samenwerkingsprojecten was. Met relatief weinig geld en door de samenwerking te structureren via organisaties uit het middenveld, kan men daarentegen een bovengemiddeld resultaat halen. Ook voor wat Albanië betreft, lijkt dit een zeer valabele piste te zijn.

2. Antwoorden van de minister

In zijn antwoord op de door mevrouw Miet Smet geformuleerde bedenking, wijst minister *Bourgeois* erop dat het vrijmaken van de handel op zich economische en dus ook tewerkstellingsvoordelen kan opleveren. Tweedens herinnert hij eraan dat de Vlaamse Regering in juli van dit jaar beslist heeft om de Westelijke Balkan als een prioritair buitenlandgebied te behandelen. Net zoals dat met andere landen in het verleden het geval is geweest, zal er voor Albanië voorzien worden in zogenaamde 'pre-accessiesteun'. Voor het jaar 2008 werd anderhalf miljoen euro uitgetrokken voor de Westelijke Balkan, waarvan ongeveer de helft bestemd is voor potentiële kandidaat-EU-lidstaten, zoals Albanië. In het licht hiervan zullen er tal van samenwerkingsovereenkomsten kunnen worden opgezet die zeer uiteenlopende domeinen bestrijken en die kunnen uitgaan van zeer uiteenlopende organisaties (onder andere kamers van koophandel, Voka, vakbonden, opleidingsinstellingen enzovoort). Qua capaciteitsopbouw heeft Vlaanderen in veel van die landen overigens een heel goede track-record. Recent nog heeft de minister, naar aanleiding van zijn bezoek aan Polen (overigens de oudste verdragspartner van Vlaanderen) heel wat lof voor die initiatieven gekregen. Naarmate dergelijke landen dan EU-lid worden wijzigt ook de Vlaamse benadering. Van pre-

accessiesteun wordt dan immers overgegaan naar een andere verdeelsleutel en naar het meewerken aan het invullen van het Europese steunkader. Zo werkt Vlaanderen bijvoorbeeld ten volle mee aan het versterken van de steun-absorptiecapaciteit van de nieuwe EU-lidstaten Roemenië en Bulgarije. Vaak kunnen die landen immers niet ten volle de op Europees niveau beschikbare steunmaatregelen uitputten. Vlaanderen volgt deze beleidslijn nu reeds sinds een vijftiental jaren en heeft hiermee heel goede resultaten gehaald.

Met betrekking tot de vraag naar capaciteitsopbouw kan de minister zich volledig terugvinden in de door de heer Van den Brande ontwikkelde redenering. Capaciteitsopbouw op diverse domeinen – ondernemen, democratie, sociaal beleid en dergelijke meer – via een veelvoud aan middenveldactoren – universiteiten, sociale organisaties, ondernemersverenigingen enzovoort – vormt immers de kern van het Vlaamse optreden in die landen. De Vlaamse expertise ter zake is daar des te meer welkom aangezien er vaak van nul, of bijna nul, moet worden vertrokken. Door zo tewerk te gaan zijn de risico's op overlapping met andere hulpverlenende instanties zo goed als nihil, terwijl er met onze, al bij al toch vrij bescheiden, budgetten heel wat kan worden gerealiseerd. Daarenboven zijn we er zo ook zeker van dat we ons ten volle inschrijven in de agenda van de landen die die hulp ontvangen. Een en ander wordt immers nader uitgewerkt in gezamenlijke commissies, waar wordt nagegaan of en in welke mate er kan worden ingegaan op de desiderata van de betrokken landen. Hoe dan ook staan die landen voor enorme uitdagingen. Ze moeten immers niet enkel tot een volledige transformatie van hun maatschappelijk model komen, maar moeten er tegelijk ook oog voor hebben dat een en ander wel degelijk conform het *acquis communautaire* is. Ze staan met andere woorden voor een dubbele uitdaging, ten aanzien van dewelke Vlaanderen vanuit zijn heel eigen invalshoek en expertise wel degelijk een toegevoegde waarde te bieden heeft.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van negen stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede

artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van negen stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de republiek Albanië, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 12 juni 2006, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimité van negen stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Miet SMET

Karim VAN OVERMEIRE
